

[Formanden.]

hvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lovene om folke-, invalide- og enkepension. (Nedsættelse af aldersgrænsen for førtidig folkepension fra 60 til 55 år m. v.).

(Lovforslag nr. L 51. Fremsat 8/3 77).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5-7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændring af regler om udbetaling af pension) [af Ebba Strange m. fl.].

(Lovforslag nr. L 62. Fremsat 8/3 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Ændring af regler om udbetaling af pension) [af Ebba Strange m. fl.].

(Lovforslag nr. L 63. Fremsat 8/3 77).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Ændring af regler om udbetaling af pension) [af Ebba Strange m. fl.].

(Lovforslag nr. L 64. Fremsat 8/3 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg skal ikke komme med bemærkninger til det første lovforslag, men henvise til min skriftlige fremsættelsestale.

Med hensyn til de tre øvrige lovforslag kan jeg sige, at da regeringen i sit eget lovforslag har behandlet spørgsmålet om inddragelse af pension, må jeg afvise de tre forslag og henvise til det af regeringen fremsatte forslag.

Inge Fischer Møller (S):

Mit partis ordfører i denne sag er hr. Albertsen, men da han er forhindret i at være til stede, har jeg overtaget opgaven.

Der er i dag fire pensionslovforslag til behandling. Det ene forslag, nemlig lovforslag nr.

51, er stort set en genfremsættelse af lovforslag nr. 117, der blev fremsat den 23. november sidste år. Jeg kan i denne forbindelse tilslutte mig de bemærkninger, hr. Albertsen kom med, da forslaget blev behandlet første gang den 7. december 1976. Jeg vil gerne understrege, at det drejer sig om en frivillig ordning med adgang til førtidig folkepension for de 55-59-årige, når der foreligger særlige sociale og arbejdsmæssige forhold. Der er i dette forslag mulighed for at samle nogle af de mennesker op, der i dag ikke er berettiget til at få pension og ikke er berettiget til dagpenge. De er henvist til hjælp efter bistandsloven, og den hjælp, de er henvist til, vil typisk være den varige hjælp, der har samme størrelse som folkepensionen. Fra mit arbejde i et stort fagforbund, Specialarbejderforbundet i Danmark, ved jeg, at mange ønsker en ordning som den, der her er foreslået af socialministeren. Undersøgelser viser, at alt for mange bliver nedslidt før tiden, og vi ved også, at vi har en stor gruppe, der falder igennem, med de bestemmelser, vi har i den nuværende lovgivning.

Loven vil kunne være til gavn for en del mennesker, der normalt ikke er tænkt på i de love, vi har nu. I hvert fald bliver deres behov ikke anerkendt på et så fast grundlag, som der her lægges op til, nemlig ved at tilkende en fast pension. Vi håber, at alt går vel, så at lovforslaget kan blive færdigbehandlet og træde i kraft med virkning fra den 1. april i år.

Socialministerens lovforslag indeholder også en bestemmelse om at yde de pensionister, der har ophold på sygehus, et ekstra beløb til dækning af de udgifter, der er forbundet med husleje og nødvendige for at opretholde bolig i tiden frem til, at den pågældende skal optages på plejehjem. Da vi i sin tid vedtog de regler, der nu er gældende, mente vi, at de muligheder, der er i den gældende lovgivning for at yde supplerende hjælp til at sikre opretholdelse af de pågældende pensionisters bolig i et rimeligt omfang, indtil optagelse på et plejehjem kunne finde sted, var tilstrækkelige. Men det har de vist sig ikke at være. Denne problematik har socialministeren taget med i lovforslag nr. 51.

Da vi i sin tid drøftede de ændringer, der skulle sidestille pensionister på sygehus, der var plejehjemspatienter, og som ventede på ophold på plejehjem, med patienter, der var indlagt på plejehjem, var det ud fra et reelt ønske om ligestilling. Men det har vist sig, at de regler,

[Inge Fischer Møller.]

vi har, ikke har fungeret efter hensigten. Det har også vist sig, at mange i den offentlige debat har udtrykt usikkerhed ved de regler, der nu er gældende. Ved nærmere at undersøge problematikken blev man i regeringen klar over, at det var nødvendigt at rette op på denne situation. Derfor er det nu medtaget i socialministerens lovforslag. Det viste sig, at den ordning, vi indførte, nemlig at visitere til plejehjem og yde supplerende hjælp til opretholdelse af boligen for pensionister med ophold på sygehus, ikke har virket efter hensigten. Dengang forslagene blev vedtaget, udtalte socialministeren, at hun ville følge udviklingen meget nøje. Det er der også andre der har gjort – grupper uden for folketinget og andre partier i folketinget, nemlig socialistisk folkeparti, det konservative folkeparti og Danmarks kommunistiske parti. De har fremsat selvstændige forslag, nemlig lovforslag nr. L 62, L 63 og L 64 om ændring af reglerne for udbetaling af pension under ophold på sygehus.

Socialdemokratiet er enig med forslagsstillerne til de private forslag i, at mulighederne for at yde supplerende hjælp til opretholdelse af boligen ikke var tilstrækkelige. Imidlertid mener vi, at socialministerens lovforslag dækker de urimeligheder, der kan opstå, og jeg skal derfor afvise de private lovforslag.

Jeg skal sluttelig tilsige socialdemokratiets positive medvirken til gennemførelse af lovforslag nr. 51 og udtrykke håb om, at arbejdet med lovforslaget må kunne komme til at ske meget hurtigt.

Jørgen Junior (FP):

Det er reelt en sammenblanding af tre lovforslag, hvoraf de to er genfremsættelser, og jeg vil godt protestere vildt imod, at man blander tingene på denne fuldkomne utidige måde. Der er efter min mening ingen begrundelse for pludselig nu at få en tredje del ind i dette lovforslag.

Med hensyn til den første del, nemlig forsøgsordningen for de 55–59-årige mænd, har vi klart ved behandlingen sidste gang givet udtryk for, at vi finder, det er et dårligt forslag. Vi synes, det er meget negativt, og det er jo også blevet bekræftet senere hen, bl. a. i det bilag 3, som er et brev fra Folkepensionistforeningernes Kontaktudvalg, som jeg vil citere et par linjer fra. Det giver egentlig hele realindholdet i forslaget:

»Forslaget kan således også betragtes som en lille tilføjelse til den desværre lange række af besparelsesforanstaltninger, landets pensionister har været udsat for i det sidste par år.

Vi må derfor opfordre folketinget til at opgive dette forslag og i stedet for at forøge antallet af pensionister sørge for en mere acceptabel pension til de pensionister, vi allerede har.«

Vi er rørende enige, og jeg vil også nok sige, at hvis man ser på den statistik, der ligger i bilag 4, ser man jo, at der ikke er nogen påfaldende højere arbejdsløshed for gruppen af 55–59-årige.

Med hensyn til den anden del af forslaget fra ministeren synes jeg nok, at det bliver en ret pudsigt situation, vi kommer ud for i socialudvalget. Der foreligger lovforslag fra SF, det konservative folkeparti og Danmarks kommunistiske parti, og der kom et lidt billigere forslag fra Dansk Socialrådgiverforening i et bilag til dette lovforslag. Der var tilsagt støtte til, at vi skulle få løst problemerne. Nu kommer der så fra socialministeren et nyt lovforslag, som efter min mening ikke er en tilstrækkelig god løsning på problemerne. Naturligvis vil vi tilsige særdeles positiv medvirken i udvalget, men det er blevet temmelig forvirret. Det væsentlige må dog være, at vi nu får løst dette problem, således som alle gav udtryk for at man var villig til ved førstebehandlingen sidste gang, og jeg synes egentlig ikke, dette er det bedste udgangspunkt. Men med lidt positiv indstilling lykkes det måske.

Endelig synes jeg nok, at vi nu skal benytte lejligheden til at se på nogle af de andre urimeligheder, der findes inden for ældreomsorgsområdet. Eksempelvis bør der være en minimumsindtægtsgrense for patienter på plejehjem, som selv har en beskeden ekstraintægt, hvoraf de skal betale 60 pct. Det må være helt oplagt for at undgå de latterlige administrative eksempler, man har set, at vi på dette område får indført en mindstegrænse. Den kunne være 5.000 kr. Den kunne være den samme, som vi har, hvad angår kriteriet for at få pensionstilæg. Der må gøres noget ved dette forhold.

Der må også gøres noget med hensyn til hjemmehjælp. Der foreligger et udmærket forslag fra Slagelse kommunes socialforvaltning, der går ud på, at man også her får en indtægtsgrense på omkring 5.000 kr., og jeg vil godt opfordre ministeren til at fremkomme med nogle ændringsforslag i den retning. Hvis det

[Jørgen Junior.]

ikke kan opnå opbakning i udvalget, ja, så bliver vi jo nødt til at stille disse ændringsforslag ved andenbehandlingen.

Jeg er sikker på, at sund fornuft kan vinde tilslutning fra flere sider; derfor imødeser jeg egentlig et ret fyldigt og grundigt udvalgsarbejde om problemerne, der er lagt frem her, men også om flere andre beslægtede problemer, således at vi forhåbentlig kan få noget bedre ud af det end det forslag, der er lagt frem fra socialdemokratiets side, og kan få løst de problemer, der så udmærket er peget på i lovforslagene fra det konservative folkeparti, SF og DKP.

Nathalie Lind (V):

Vi er i venstre opmærksomme på de problemer, som socialministerens forslag om en nedsættelse af aldersgrænsen for førtidig folkepension forsøger at løse, men vi er, som mit partis ordfører sagde ved førstebehandlingen den 7. december 1976, skeptiske over for, om dette forslag i virkeligheden vil løse dem. Vi går ind til en saglig udvalgsbehandling, men når ministeren anfører også i sin nye fremsættelsestale, at forslaget skulle træde i kraft den 1. april 1977, så mener jeg, at dette er ganske urealistisk. Der er brug for, at det får en meget grundig behandling. Vi har en række spørgsmål, vi gerne vil have stillet, problemer, vi vil have afklaret, og vi må, synes jeg, også i nogen grad se det i forbindelse med en kommende pensionsreform.

Med henblik på den anden del af socialministerens lovforslag – og her refererer jeg også til lovforslag nr. L 62, L 63 og L 64 – mener jeg derimod, at vi må have løst disse problemer omgående. Hvis det bliver socialministerens forslag eller noget tilsvarende, der er flertal for, må vi kunne tage dette ud af lovforslaget og få det behandlet for sig. Jeg mener, det forslag, ministeren kommer med, kan være et egnet udgangspunkt for en debat om det. Jeg mener omvendt ikke, at vi absolut behøver at gå den vej, som de konservative og SF og DKP har peget på, om end jeg fuldt ud medgiver betydningen af, at de har rejst spørgsmålet. Også her har der jo været en førstebehandling, og da sagde mit partis ordfører den 18. januar i år, at vi uden tøven ville medvirke til at få de nødvendige ændringer gennemført. Udgangspunktet er ikke dårligt, og ud fra det mener jeg så vi må debattere. Jeg mener, vi bør give

denne sag prioritet, og jeg ser gerne, at de pensionister, der er indlagt i dag, ret hurtigt kan få klarhed, og at kommunerne bliver klar over, at de med virkning allerede fra 1. marts eventuelt kan indføre disse ordninger.

Jeg tilsiger altså en saglig udvalgsbehandling.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da forslaget om nedsættelse af aldersgrænsen for førtidspension var til første behandling her i tinget i december måned 1976, gav det konservative folkeparti i princippet sin tilslutning, og vi har ikke skiftet standpunkt i den mellemliggende tid. Det er jo ikke en tvang, der pålægges mennesker fra 55 års alderen, det er alene baseret på frivillighed, og det ser vi som et lyspunkt i forslaget.

Jeg vil ikke trætte tinget med de bemærkninger, som man kan læse i fortrykket fra den gang, men kun føje en enkelt ting til, nemlig netop dette, at selv om der er tale om frivillighed og ikke tvang, så er der fare for, at kommunerne måske vælger den letteste udvej og førtidspensionerer, hvor der måske var mulighed for genoptræning, eventuelt hjælp på anden vis. Så vælter man byrderne over på staten, som jo alene bærer udgifterne til folkepension.

Vi tilsiger vores velvillige behandling af dette forslag i udvalget.

Men ministeren har jo valgt at kæde flere lovforslag sammen, nemlig de lovforslag, som socialistisk folkeparti, kommunisterne og det konservative folkeparti fremsatte som private lovforslag. De fik ved første behandling en meget velvillig modtagelse, idet man erkendte, at der var begået en fejl, da vi vedtog forslaget om at fratage pensionisterne deres pension, hvis de blev indlagt på sygehus. Det gjorde vi så sent som i foråret 1976.

Jeg synes, det er meget kedeligt, at vi har fået en sammenblanding af disse to lovforslag, som jeg mener burde have været behandlet hver for sig. Jeg mener også, at det vil medføre en urimelig administration, det ministeren nu foreslår i dette sammenkædede lovforslag. Udbetaling af lommepege går ganske automatisk, men når man skal til at udbetale for husleje, og hvad der ellers er af faste udgifter, vil det uvilkårligt give mere administration, f. eks. kan man tænke sig pensionister, som ikke er helt aflægs, anskaffe sig nye ting på afbetaling.

Vi tilsiger imidlertid vores velvillige behand-

[Karen Thurøe Hansen.]

ling af lovforslag L 51 under udvalgsarbejdet. Jeg mener ligesom fru Nathalie Lind, at vi meget hurtigt skal have en gennemgang af problemet med de pensionister, der i øjeblikket er indlagt på sygehus, således at de ved, hvor de er henne. Men jeg mener også, at vi ikke bør haste dette forslag igennem socialudvalget, men give det en meget grundig behandling.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Da lovforslag nr. L 51 (om nedsættelse af aldersgrænsen) siden sidst har fået føjet endnu en væsentlig ting til, vil jeg behandle spørgsmålene i den rækkefølge, de er nedfældet i lovforslaget.

Spørgsmålet om at udvide adgangen til førtidig folkepension ved at nedsætte aldersgrænsen fra 60 til 55 år har længe været aktuel. Vi har i primærkommunerne ofte den slags ansøgninger, men en del af dem kan vi ikke imødekomme, da de er ledsaget af en udtalelse fra lægekonsulenten om, at der intet er til hinder for, at pågældende er fuldt arbejdsdygtig. Med den nu foreslåede ændring bliver der mulighed for at tage sociale hensyn og, hvad der er lige så væsentligt, at se på arbejdsmarkedssituationen. Den gruppe mennesker, der her er tale om, har ikke en chance på arbejdsmarkedet i dag, og derfor har man hidtil i kommunerne ikke kunnet hjælpe dem på anden måde end ved at give dem varig hjælp efter bistandsloven. Derfor er de økonomiske konsekvenser i de første år ikke af nogen større betydning, idet den omtalte gruppe allerede modtager eller ville komme til at modtage hjælp fra det offentlige.

At arbejdsformidlingen kommer ind i billedet, sikrer en stadig orientering om arbejdsmulighederne, og skulle de ændre sig om et par år, vil de fleste 55-årige givetvis foretrække en arbejdsløn fremfor en førtidspension.

Det nye, der er kommet ind i forslaget, er ændringen vedrørende pensionister på somatiske sygehuse. Der har været megen kritik af de forhold, vi byder vore pensionister på vore hospitaler, og en hel del af denne kritik har været berettiget. At problemerne er værre i nogle kommuner end i andre, ændrer ikke noget ved de forhold, der eksisterer i dag. En af de grundlæggende sentenser i socialreformen, når det gælder ældre mennesker, er »længst muligt i eget hjem«. Det kan, da bistandsloven hviler

på et skøn, i sandhed fortolkes på mange måder. Et af de værste eksempler er, at man fratager pensionisten lejligheden, mens pensionisten endnu ligger på hospitalet. Hvor er så motiveringen henne til genoptræning, når der ikke er noget at komme hjem til? Psykisk virker det i forvejen meget stærkt gang på gang at få at vide, at man ligger og fylder op i en dyr hospitalsseng. Det byder vi ikke nogen anden befolkningsgruppe. I forvejen er forholdene på nogle af vore geriatriske afdelinger uendelig dårlige: overfyldte sengestuer, og på gange og i dagligstuer er der også sat senge op for at klare det behov, der er.

Kommunerne er forpligtet til at fremskaffe de plejehjemspladser, der er behov for, således at pensionisten ikke behøver at koncentrere hele sin tilværelse omkring en hospitalsseng og et sengebord. Ved som i forslaget at yde de pågældende pensionister et personligt tillæg til faste udgifter og husleje får vi tid til at overveje alle eksisterende muligheder i vort behandlingsapparat, således at det at være pensionist ikke nødvendigvis betyder en stadig nedadstigning. Der kan iværksættes mange hjælpeforanstaltninger og gives megen hjemmehjælp for det, en plejehjemsplads koster i dag. Ved en gennemførelse af dette forslag aflives samtidig myten om, at pensionister ikke alene bliver forsørget, men også ligger på hospitalet og sparer penge op. Med disse to ændringer retter vi op på to væsentlige skævheder, den ene forårsaget af arbejdsmarkedssituationen, den anden forårsaget af bistandslovens skønsprincip.

Centrum-demokraterne er velvilligt indstillet over for lovforslaget og kan derfor ikke medvirke til fremme af lovforslag nr. L 62 (om ændring af lov om folkepension), nr. L 63 (om ændring af lov om invalidepension) og nr. L 64 (om ændring af lov om pension til enker m. fl.).

Tove Jørgensen (DKP):

To af de lovforslag, vi her behandler, nåede at komme til første behandling før folketingsvalget. Det ene, det, der kun drejer sig om ventepatienterne, og som mit parti er medforslagsstiller til, handler om, hvordan man kan ophøre med at behandle ældre mennesker som ting, man gemmer væk på et pulterkammer, og i stedet hævde deres menneskelige værdighed som personer, der gennem et langt

[Tove Jørgensen.]

og arbejdsomt liv har ydet deres bidrag til det samfund, som vi lever i.

Det andet forslag (om nedsættelse af aldersgrænsen) handler om det stik modsatte, og her må man sandelig lade ministeren, at her har hun skam været konsekvent. I forhold til det forslag om førtidspension, som blev fremsat inden valget, har ministeren nu tilføjet en paragraf om ventepatienterne, der betyder, at situationen vil være så godt som uændret for en stor del af dem, hvis det gennemføres. På denne måde har ministeren let og elegant samlet de grupper i samfundet under ét, som nu skal udrangeres og smides på lossepladsen.

Jeg vil håbe, at pressen med samme beivgenhed, som det var tilfældet inden valget, vil følge disse sager. Det er nemlig borgernes eneste chance for at modtage en anskuelsesundervisning i det hykleri, der diskues op med inden et valg, og så de barske resultater, når beslutningerne tages. Endvidere er der for ventepatienternes vedkommende det problem, at de er frataget ytringsfriheden, så hvis ikke andre taler deres sag, vil man gemme og glemme den armod, som man byder dem at leve under.

Vi ved, at ministeren ad administrativ vej – det er jo hendes ret, for når folkettinget indskrænker sig til at lave rammelove, er fortolkningensmulighederne legio og samtidig så fleksible, at de kan bruges til sociale nedskæringer under en lavkonjunktur – åbenbart har godkendt, at Nørre hospital fra 1. januar 1977 har fået status af plejehjem, og at Rudolph Berghs hospital og Øresundshospitalet er godkendt som venteafdelinger. Rudolph Berghs hospital blev ellers nedlagt og afdelingerne overflyttet til Hvidovre på grund af bygningernes ringe standard, men som sagt: ifølge lossepladsprincippet er de ikke for dårlige for vores ældre. De gamle ligger på 4 sengs stuer med et lille hospitalsbord og et skab som eneste privatliv. Øresundshospitalet er blevet nedlagt som fødselshospital og overflyttet til Hvidovre og Bispebjerg. Det drejer sig om uisolerede træbarakker, men det kan bruges til pensionister. Ingen af stederne er der tale om tilfredsstillende ergo- eller fysioterapi, og som bekendt fyrede man den overlæge på Øresundshospitalet, som virkelig gjorde en indsats for de ældre. Hvordan det ligger rundt om i landet, har vi endnu ikke fuldt overblik over, men vi ved, at der forskellige steder, både i Københavns omegn og i provinsen, oprettes venteafdelinger

på samme vis.

Det er på denne baggrund, man skal vurdere ministerens bemærkninger til lovforslaget, hvori det hedder, at augustforligets spareforslag var begrundet i et ønske om at sidestille disse pensionister økonomisk med pensionister på plejehjem, fordi det var urimeligt, at de ligefrem kunne ligge og spare penge op. For det første er det småpenge, det drejer sig om, og for det andet er det ikke først og fremmest hos pensionisternes familier, man for det overvældende flertals vedkommende i hvert fald skal finde mennesker, der frarøver pensionisterne deres kontanter. Der er noget, der tyder på, at man snarere skal koncentrere sig om de personer, der under dække af at ville hjælpe pensionisterne i deres organisationer tager sig godt betalt for deres ydelser.

Det, ministeren foreslår, både hvad angår ventepatienterne og førtidspensionen, er i realiteten, at man nu vil indføre skønsprincippet på pensionsområdet. Bortset fra, at det rent administrativt vil være langt mere belastende, betyder det, at pension ikke længere er nogen ret, men at hver enkelts forhold skal underkastes en vurdering, før der kan blive tale om hjælp. For ægtefællers vedkommende er man så umenneskelig, at man rent ud siger, at et eventuelt samliv ved beslutning om plejehjemsoptagelse må betragtes som ophævet. Værsgo, det kan vi gå ud og sige til de ældre mennesker, som måske har levet sammen i 40–50 år. Den hjemmeboende ægtefælle kan få hjælp som et personligt tillæg. Ja men det blev der jo også sagt ved lovens gennemførelse i marts 1976, og vi ved jo alle sammen, hvad det førte til: de fik ikke noget.

Med hensyn til førtidspensionen vil jeg henviser til mine bemærkninger ved forslagens første behandling (Folketingstidende 1976–77, 1. saml., sp. 2795).

Jeg skal dog lige citere fru Eva Gredals bemærkninger, da kommunisterne fremsatte et forslag om generel nedsættelse af pensionsalderen.

Formanden:

Tiltaleformen er socialministeren.

Tove Jørgensen (DKP):

Undskyld, jeg skal sige socialministerens bemærkninger. Socialministeren sagde (Folketingstidende 1974–75, 2. saml., sp. 3799):

[Tove Jørgensen.]

»Er begrundelsen den betydelige arbejdsløshed, så må jeg sige, at jeg ikke finder dette helt rigtigt. Det kan ikke være meningen, at de ældre, der har mulighed for og lyst til fortsat at yde en arbejdsindsats, nu skal skubbes ud fra arbejdsmarkedet med den motivering, at de jo kan få pension.«

Så kan man spørge sig selv, hvad der er meningen med dette forslag om førtidspension, hvori det direkte hedder, at beskæftigelsessituationen både på lokalt plan og i landet som helhed spiller en rolle ved bedømmelsen af førtidspensionssager. Der kan jeg da godt undre mig lidt over, at fru Inge Fischer Møller, som kommer fra SID, virkelig kan være tilfreds med dette forslag, når SID har udarbejdet et langt bedre forslag i den retning.

Jeg vil lige kort gentage, hvad jeg sagde sidst. Vi foretrækker en generel nedsættelse af pensionsalderen. Det må jo være et indlysende krav, når kun 40 pct. af en årgang 67-årige ikke modtager en eller anden form for pension. Så længe dette krav ikke kan gennemføres, må det sociale kriterium indgå i retten til at få tildelt invalidepension. I øvrigt er det umuligt at adskille de lægelige og sociale kriterier.

Som det fremgik af radio- og tv-udsendelsen »Åben Skærm« i går, er der masser af mennesker, der kan bestride lette job: portnere o. lign., der er bare ikke arbejdspladser til rådighed. Det er forkasteligt, at man vil overføre bistanstlovens skønsprincip, hvad angår ægtefællens arbejdsevne, til førtidspensionen. Det er ligeledes forkert, at man skal sammenligne førtidspensionen med varig hjælp efter bistanstloven. De mennesker, der her er tale om, har krav på kortvarig hjælp. De er principielt til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er arbejdsmarkedet, der ikke er til rådighed for dem.

I arbejdsretlig henseende blev førtidspensionisterne stillet ringere end andre arbejdssøgende, idet såvel 78 dages reglen som 13 ugers reglen i dagpengelovens § 26 skal følges. Det har vi fået at vide i svar på spørgsmål fra folketingets socialudvalg.

Hvad angår tilbagevenden til arbejdsmarkedet virker det ikke betryggende, at det er arbejdsformidlingen, der skal etablere den. I en undersøgelse foretaget af Rørlæggernes & Blikkenslagernes Fagforening af 1873 fremgår det, at arbejdsformidlingen ikke følger det cirkulære, arbejdsministeren har udsendt den 20.

august 1976, hvori det hedder, at langvarigt ledige skal have fortrinsret. Når dette viser sig ikke at være tilfældet, er der endnu større risiko for, at førtidspensionister aldrig kommer i arbejde igen, og med kun 8 arbejdskonsulenter mere kan arbejdsformidlingen slet ikke klare det, selv om viljen havde været til stede. Når dette end ikke synes at være tilfældet, når arbejdsformidlingen helt og holdent skal rette sig efter arbejdsgivernes krav, er udsigten til genplacering særdeles ringe.

Med hensyn til det antal, 1.500, det siges at dreje sig om, tror jeg ikke, at det holder. Hvis man går ud fra de oplysninger, der gives i socialdemokratiets og LOs beskæftigelsesplan, har hver tredje arbejdsløs gået arbejdsløs i mere end 8 måneder, og sammenholder man dette med de statistikker, vi har modtaget i socialudvalget, er det helt andre tal, der kan forventes.

Som det fremgår af det sagte, vil DKP gå imod det af socialministeren fremsatte forslag. Med hensyn til ventepatienterne vil vi foreslå, at man i forhandlingerne om forbedring af deres forhold tager udgangspunkt i de af de tre forslagsstillere fremsatte lovforslag.

Socialministeren (Eva Gredal):

Fru Tove Jørgensen taler meget hurtigt, men det er måske med god grund, så vi ikke kan høre alt, hvad der bliver sagt, men én ting vil jeg gerne have at vide: hvormed begrundes fru Tove Jørgensen sit postulat om, at jeg har godkendt venteafdelinger på Rudolph Berghs hospital og Øresundshospitalet?

Grethe Philip (RV):

Så vidt jeg kunne lytte mig til i fru Tove Jørgensens rivende ordstrøm, var der en hel del misforståelser vedrørende lovforslag nr. L 51 (om nedsættelse af aldersgrænsen), men jeg går ud fra, at socialministeren vil komme tilbage til det.

Vedrørende spørgsmålet om den mulighed, der nu foreslås åbnet for førtidspensionering fra det 55. år, kan jeg for det radikale venstres vedkommende henvise til, hvad vi sagde ved tidligere lejlighed, da et tilsvarende forslag blev fremsat og var til første behandling her i tinget. Vi er, i modsætning til hvad jeg forstår gælder for det kommunistiske parti, tilhængere af det forslag; vi mener, det er godt, at der gives yderligere muligheder for at få tildelt en førtidspensionering. Det gælder jo bl. a. for en hel del tidligt udslidte mennesker, der er i en

[Grethe Philip.]

social situation, hvor de ikke kan få arbejde, at det vil være overordentlig vigtigt for dem at kunne få en tryk økonomisk ramme, i det omfang pensionen kan give dem det allerede fra det 55. år.

Det næste forslag, der drejer sig om at give en egentlig ret for pensionister på sygehuse, der er indstillet til plejehjem, til ud over lommepenge at få tildelt et beløb, der dækker udgifterne til husleje, er vi også positive over for. Det er jo et spørgsmål, der hænger sammen med, at vi for nogen tid siden traf beslutning herinde i folketinget om, at når pensionister lå langvarigt på sygehuse, hvor der i virkeligheden var tale om en plejehjemsanbringelse, måtte det være rimeligt, at de blev stillet på samme måde som andre pensionister, der umiddelbart kunne indlægges på et plejehjem, og det vil sige, at de efter de samme regler skulle have tildelt lommepenge, men ikke pension, ud fra den tanke, at de jo så fik deres forsørgelse dækket på anden måde.

Det har nu vist sig, at der har været problemer, som vi ikke i første omgang var opmærksomme på. Spørgsmålet har været drøftet meget grundigt i socialudvalget, og jeg synes, det er en af de sager, hvor vi har haft stort udbytte af de oplysninger, der er givet af de fremmødte delegationer. For mit eget vedkommende er jeg blevet overbevist om, at det har voldt meget stor gene og bekymring hos pensionisterne, at de i forbindelse med en plejehjemsindstilling som regel skulle opgive deres bolig. Jeg forstår, at det har haft en meget uheldig psykologisk virkning, og at man i det hele taget må sige, at det kan virke uheldigt, når man ikke er fuldkommen sikker på, at en plejehjemsindstilling senere også resulterer i en faktisk indlæggelse på plejehjem.

Derfor synes jeg, det er rigtigt, hvis vi nu ændrer bestemmelsen og siger, at når der er tale om plejehjemsindstilling, fratager vi pensionen, men sørger for, at de pågældende ud over at få lommepenge kan opretholde deres bolig. Det giver en yderligere frist, det giver muligheder for, at den gamle, hvis situationen bedres, kan vende tilbage til sit gamle hjem, og det synes jeg er værdifuldt.

Jeg kan altså give tilslutning til det lovforslag, som ministeren fremsætter. Det ligger i, hvad jeg her har sagt, og den argumentering, jeg har fremført, at vi omvendt må tage af-

stand fra de forslag, der er fremsat fra privat side om, at man helt skulle gå tilbage til de gamle regler om udbetaling af pension til pensionister, der er indlagt på et sygehus, ikke til behandling, men til pleje.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Hvis ministeren havde hørt meget godt efter, ville ministeren have hørt, at jeg sagde »åbenbart godkendt«, og det skulle da glæde mig meget, hvis ministeren ikke har godkendt det, som socialstyrelsen har godkendt for Københavns kommunes vedkommende angående Nørre hospital og venteafdelingerne. Det skulle glæde mig endnu mere, hvis vi her fra ministerens side vil få at høre, at hun ikke agter at godkende disse ordninger.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan gå ind for, at førtidspensionsalderen nedsættes til 55 år. Det er noget, der er indeholdt i septemberforliget, og vi har derfor selv været med til at foreslå det. Vi er meget glade for, at det i socialministerens oplæg nøjagtigt pointeres, at det er noget, der skal ske efter ansøgning, at det altså er frivilligt, om man går på førtidspension eller fortsætter med andre understøttelses- eller hjælpeforanstaltninger.

Lovforslagene nr. 62-64 er genfremsat fra sidste samling, og det er forslag, der er fremkommet på baggrund af det, der blev bestemt i septemberforliget 1975 om, at en patient, der er indlagt på almindeligt sygehus og visiteres til plejehjem, får folkepensionen nedsat til et lommepengebeløb. Det har givet anledning til mange tragedier, vel nok mest i Københavnsområdet, men også andre steder i landet. Da lovforslaget var til første behandling, sagde vi, at vi selvfølgelig var bundet af septemberforliget, men at vi, hvis vi så en fremstrakt hånd fra socialministeren, ville være villige til en genforhandling. Nu ser vi altså en fremstrakt hånd fra socialministeren, idet der er forslag om, at man skal hjælpe pensionisten med de faste udgifter, altså at folkepensionen bortfalder, men at lommepengebeløbet forøges med et tilskud til faste udgifter. Det kan vi absolut gå ind for.

Nu er der mange, der heroppefra har talt om andre ting. Jeg vil sige, at for mig at se er ventetidshjem noget af det frygteligste. Jeg kan

[Inge Krogh.]

nævne eksempler fra Fyn – dette, at man fra en sygehusafdeling bliver flyttet til en speciel afdeling for ældre og derefter kommer på ventetidshjem og kan ligge dér i måneder, før man endelig bliver flyttet til det plejehjem, hvor man skal blive. Jeg vil håbe, at ventetidshjem ikke vil blive almindelige for pensionister.

Lis Starcke (DR):

Retsforbundet kan anbefale, at man i det sociale udvalg arbejder videre med socialministerens lovforslag, idet vi dog håber, at socialministeren vil være åben over for det, der her fra denne talerstol blev kaldt de private lovforslag.

Vi kan gå ind for førtidspensionering, dels under hensyn til, at det sker som en tidsbegrænset forsøgsordning, hvor, som man siger, eventuelle fejl kan tages op til revision i 1980, dels fordi førtidspensioneringen tydeligt er angivet som frivillig, som et tilbud til dem, der foretrækker en sådan ordning. At førtidspensioneringen muligvis i nogle tilfælde vil give beskæftigelse til yngre kræfter, siger jeg blot i en parentes, det kan sikkert ikke være så mange, det drejer sig om. Forslaget vil, så vidt jeg kan bedømme det, ikke indebære større økonomiske ekstraudgifter.

Beløbet til dækning af huslejudgifter for vordende plejehjemspatienter, så boligen kan bevares, indtil plejehjemsoopholdet er en realitet, finder vi fra retsforbundets side uhyre vigtig. Men vi er enige om, at forslaget bør behandles, som det også er blevet sagt herfra, på meget grundig vis, ikke jages igennem.

Endelig vil jeg gerne på grundlag af de forhandlinger, som jeg har læst igennem, spørge, hvornår den store pensionsreform vil foreligge, hvornår man tager virkelig alvorligt fat på den. Der blev sagt, at man håbede allerede i første samling at kunne komme i gang med den, det ved jeg ikke om socialministeren vil kunne svare på.

Tyroll (VS):

Jeg skal først sige angående forslaget om førtidspensionering, at det i princippet er noget, VS kan gå ind for. Men der er også i forbindelse med principperne noget, der skal tages højde for, nemlig at det virkelig sker på frivillig basis og ikke som led i en eller anden form for strammet administrativ praksis eller aktivitet fra de udøvende myndigheders side.

Dernæst må vi sige, at det også er et spørgsmål om, hvilke former for ydelser man kan forvente der vil blive stillet til rådighed ved en sådan førtidspensionering.

Det næste princip, som vi også kan stille os positivt over for, er spørgsmålet om, at den sociale indikation i højere grad kommer ind i billedet, at man altså derigennem i højere grad ser, at der er tale om et kompliceret samspil mellem samfundsforhold og individuelle faktorer, hvor efter vores mening samfundsforholdene er de afgørende for, at erhvervsudygtighed opstår.

Så vidt, så godt. Vi kan se nogle intentioner i ministerens lovforslag, som vi sådan set godt vil være med til at fremme. Men som det siges i bemærkningerne til lovforslaget, tager lovforslaget først og fremmest sigte på de strukturramte grupper, hvilket altså vil sige persongrupper, som under alle omstændigheder vil blive udstødt fra arbejdsmarkedet på grund af strukturændringer uanset gode eller dårlige konjunkturer. Forslaget sigter således på at etablere nogle supplementsordninger til arbejdsløshedslovgivningen, vel nok på grund af de kraftige udfordringer, arbejdsløshedsudviklingen nødvendigvis udsætter det kapitalistiske samfundssystem for. Arbejdsdirektoratet har spået, at der i 1990 vil være 500.000, der ikke kan finde beskæftigelse inden for den kapitalistiske produktionsmåde, som hersker her i landet. Dette i sig selv uløselige problem, så længe det kapitalistiske system fortsat får lov til at husere, burde være begrundelse nok for at sætte socialismen på dagsordenen for definitivt at få afskaffet arbejdsløsheden og dens nedbrydende konsekvenser for den enkelte.

Ikke nok med, at socialdemokratiet og den socialdemokratiske regering helt undlader at forholde sig til denne betingelse for at afskaffe arbejdsløsheden, men regeringen finder det oven i købet nødvendigt at tilsløre arbejdsløshedsproblemet, der er uløseligt forbundet med det kapitalistiske system, ved at lade de enkelte ofre for produktionsens anarkiske udvikling selv og alene lægge ryg til de personlige og økonomiske problemer. Åbningen i lovforslaget: at se erhvervsudygtigheden som et problem ved produktionsmådens udvikling, føres ikke konsekvent igennem i lapperiet på problemerne. Hvis lapperierne fortsat skal være vejen, lægger regeringen i stedet for at være konsekvent over for det kapitalistiske samfunds manglende evne til at beskæftige landets

[Tyroll.]

arbejdere og fjerne enhver tidsbegrænsning for arbejdsløshedsunderstøttelsen, op til en førtids-pensionering med pensioner, der står i et helt urimeligt forhold til, hvad den strukturarbejds-løse arbejder kunne have oppebåret som ind-tægt, vel at mærke hvis ikke det var sådan, at systemets udvikling overflødiggør ham eller hende, men tværtimod sådan, at vi via menne-skenes aktive indgriben så det som den væsent-lige opgave at tilrettelægge produktionen på en sådan måde, at vi alle får muligheder for at bruge og udvikle vores respektive arbejdskraft og udviklingstrang.

Men vi skal ikke gøre os nogen illusioner. Hertil kræves en udskiftning af det kapitalisti-ske system med et socialistisk, og det er ar-bejdspladserne, der skal sørge for det.

De nævnte principper, som vi kan gå ind for, bliver ved sammenstilling med den urime-ligt lave pensionsydelse til en ordning, som vi må afvise og stemme imod.

Det kan være nærliggende i forlængelse af de konkrete virkninger af forslaget at antage, at regeringen med dette lovforslag ønsker at tilsløre arbejdsløshedshærens alarmerende vækst ved at flytte nogle af tallene over i opgø-relsen over pensionerede. Det kunne ligeledes være nærliggende at tillægge regeringen væm-melige sparemotiver som baggrund for forsla-get.

Udvidelsen af pensioneringsmulighederne tager sig ud som en billig form for opbevaring af arbejdskraften, indtil det af en eller anden årsag måtte blive muligt igen at integrere ar-bejdskraften i produktionen.

Udvalgsbehandlingen og regeringens hold-ning til en forøgelse af ydelserne til de perso-ner, der af den ene eller anden årsag er blevet gjort erhvervsudygtige af det kapitalistiske samfundssystems udvikling, vil sikkert vise, om regeringens intentioner er så slette, som de umiddelbart tager sig ud.

Før jeg går videre til de dele af forslaget, som skal lappe på regeringens og september-forligspartiernes tidligere hårdhændede bespa-relsesbestræbelser, vil jeg kort nævne et princip i forslaget, som vi må vende os imod. Det fast-slås i forslaget, at pensionsansøgningen afslås, hvis ægtefællens indkomst skønnes at udgøre et passende forsørgelsesgrundlag. Dette princip er vi modstandere af. Vi ønsker at behandle per-sonerne som enkeltindivider fremfor at be-tragte ægtefæller som hængende sammen. Også

dette princip i forslaget ønsker vi ændret og imødeser gerne nogle kommentarer om dette fra socialministeren her ved første behandling af lovforslaget.

Vedrørende den sidste del af lovforslaget, der omhandler pensionisternes muligheder for at oppebære pension under længerevarende ho-spitalsophold, viste det sig ved behandlingen i samlingen før valget af de lovforslag, der nu foreligger som nr. L 62-64, at der var adskil-lige af septemberforligets partier, der havde fået kolde tæer efter at være blevet konfronte-ret med de af flere forudsagte virkninger af be-sparelserne ved folkepensionisternes indlæg-gelse på hospital, besparelser, der indebar, at de måtte opgive det eneste rigtige identitetsbe-vis, de havde tilbage i tilværelsen, nemlig deres egen bolig. Det var blevet påvist, hvordan de anslåede besparelser, af nogle sat til 29 mill. kr. og af andre anslået til kun en tredjedel af dette, ville hindre pensionisterne i at blive ud-skrevet til hjemmet ved endt genoptræning i forbindelse med hospitalsophold. Flere fejlvisi-tationer viste uholdbarheden af besparelserne.

Men septemberforligspartierne gav ikke uden videre op. Som alternativ til det at bringe tilstandene tilbage til forholdene før 1. april 1976, som det er indeholdt i lovforslagene nr. L 62, 63 og 64, opstiller regeringen og social-ministeren en ordning, der fastholder fratagel-sen af henholdsvis folke-, invalide- og enke-pension ved indlæggelse på sygehus og ved be-slutning fra det sociale udvalg om optagelse på plejehjem. Hermed ser septemberforligsparti-erne en mulighed for alligevel at opretholde nogle besparelser på pensionerne.

Vi er klart imod dette. Som det fremgik ved den forudgående samlings behandling af de nu som lovforslag nr. L 62, 63 og 64 fremsatte forslag, mener VS ikke, at det er tilstrækkeligt at bringe tilstanden tilbage til vilkårene fra før 1. april 1976. Vores genfremsatte forslag til folketingsbeslutning om udarbejdelse af pensio-nereform angiver klart, at vi ønsker pensio-nerne sat væsentligt i vejret.

Men i forsøg på at hindre septemberforligs-partiernes besparelsesangreb på pensionisterne vil VS afvise socialministerens forslag og stemme for de af SF, DKP og det konservative folkeparti fremsatte forslag til lov om ændrin-ger af lov om folkepension, invalidepension og enkepension. Jeg skal endvidere henvise til vores kommentarer ved den tidligere behand-ling af disse forslag.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslagene nr. L 62-64, fru Ebba Strange, har ordet.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil gerne lige først knytte nogle bemærkninger til det af socialministeren fremsatte forslag til lov om ændring af folke-, invalide- og enkepension og derefter gå over til de af fru Tove Jørgensen, fru Karen Thurøe Hansen og mig genfremsatte lovforslag.

Jeg skal ikke gentage den argumentation, jeg fremførte, da en del af dette lovforslag var til behandling i første samling, hvor jeg sagde, at vi principielt var enige med ministeren i, at der var brug for en adgang til tidligere førtidspensionering, og at vi ikke kunne acceptere den lave sats, der her var valgt, nemlig folkepensionsatsen. Men jeg vil godt sige noget andet.

Jeg havde – og det havde vi i socialistisk folkeparti i det hele taget – den gladelige oplevelse i den sidste del af valgkampen at blive præsenteret for et beskæftigelsesforslag, der var udarbejdet af socialdemokratiet og fagbevægelsen, hvori jeg med glæde så at man fra socialdemokratiets og fagbevægelsens side foreslog at der indførtes en efterlønsordning. Det gav mig den tanke, at så slap vi nok for at se dette førtidspensionsforslag én gang til, for det måtte jo betyde, at socialdemokratiet havde lyttet dels til SID, dels til socialistisk folkeparti og nu i stedet for gav sig til at udarbejde et efterlønsforslag med en rimelig sats, der giver mennesker i 55-60 års alderen, hvor de stadig væk har forsørgelsesforpligtelser, men hvor de er ude af stand til at skaffe sig arbejde på arbejdsmarkedet, en indkomst, som de kan leve af. Alligevel har vi altså fået præsenteret dette førtidspensionsforslag igen. Det beklager jeg meget. Vi kan selvfølgelig stadig væk ikke støtte det i den form, det har her; det kunne vi heller ikke sidst. Men jeg vil gerne spørge ministeren: hvad betød det, der stod i socialdemokratiets beskæftigelsesplan om et efterlønsforslag? Hvor bliver det af? Kommer det om 2 måneder eller om 3 måneder, og hvorfor skal vi først behandle dette lovforslag, hvis det andet er lige på trapperne?

Socialministeren har valgt at tage konsekvenserne af den debat, der var her i folketingsalen om de lovforslag, der nu har fået numrene L 62-64, og tage konsekvenserne på den måde, at socialministeren selv fremsætter

et forslag, der går ud på, at hospitalsindlagte patienter, der er visiteret til plejehjem, foruden deres lommepege skal have udbetalt et beløb, der dækker deres huslejeudgifter og andre nødvendige udgifter.

Jeg kan selvfølgelig kun sige, at jeg synes, det er positivt, at socialministeren har taget den konsekvens af debatten; det er godt, der sker noget på dette område nu. Men jeg mener stadig væk, at det er vores forslag, altså det private forslag, der er det egentlige og det, der bør gennemføres. At man ikke fra socialdemokratiets og de øvrige septemberforligspartiets side ønsker at gennemføre det private forslag, begrundes af socialministeren med, at der sker for megen opsparring, hvis pensionisterne får udbetalt deres pension, mens de ligger på hospitalet. Det får mig til at stille nogle spørgsmål – det kan godt være, socialministeren ikke kan besvare dem i dag – men jeg er egentlig interesseret i at vide, hvor stor en opsparring det drejer sig om. For det første er disse mennesker jo mennesker med lave indkomster, så jeg synes, det må være meget begrænset, hvor meget de kan spare op. For det andet, hvis der er tale om store opsparring, er det så ikke, fordi de mennesker ligger for længe på hospitalerne? Er det så ikke i virkeligheden, fordi vi har en for dårligt udbygget socialsektor at henvise disse mennesker til? Det rejser altså også spørgsmålet om vores ventetidsafdelinger, hvad fru Tove Jørgensen og fru Inge Krogh også var inde på. Det er også mit indtryk, at der arbejdes med nogle planer om at give ventetidsafdelinger plejehjemsstatus, og vi har stillet nogle spørgsmål i socialudvalget derom, så hvis ikke vi får et endeligt svar på de ting i dag, får vi det nok i socialudvalget.

Det er rigtigt, som hr. Jørgen Junior også var inde på, at vi her har at gøre med en gruppe mennesker, der meget, meget, meget let ligesom bliver skubbet til side som folk, vi er færdige med, som folk, der er kasserede, men som vi ikke kan være bekendt at behandle som ting, på den måde vi gør det.

Fru Nathalie Lind foreslog, at man skulle tage den del af socialministerens forslag, som handlede om bidrag til de hospitalsindlagte pensionister, ud af førtidspensionsforslaget. Det tror jeg jeg kan tilslutte mig, for det er vigtigt, at vi får en løsning på det med de hospitalsindlagte patienter hurtigt, og jeg tror, vi skal stille mange spørgsmål om førtidspensionen, inden vi finder ud af, hvad vi skal gøre

[Ebba Strange.]

ved den del af det. Derfor vil jeg gerne støtte fru Nathalie Linds forslag om at dele ministerens lovforslag i to.

Ellers kan jeg ikke på forslagsstillernes vegne takke for den store tilslutning til genfremsættelsen af vores forslag. Det er ganske tydeligt, at septemberforligspartierne bakker op bag socialministerens forslag, og at vi har fået nogen støtte til vores forslag dels fra fremskridtspartiet, dels fra retsforbundet, dels fra venstresocialisterne. Derfor må vi nok se i øjnene, at det, der skal ske i socialudvalget nu, er en forhandling på baggrund dels af ministerens forslag, dels af det af os fremsatte forslag. Jeg vil gerne opfordre folketetinget og socialudvalget til også at tage hensyn til de privat fremsatte forslag under diskussionen i socialudvalget.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg må sige, det er en hel lise at høre ordføreren for forslagsstillerne efter at have hørt ordførerne for VS og DKP. Det er bogstaveligt talt umuligt at følge med i den rivende ordstrøm, der kommer fra de to partiers ordførere, en ordstrøm, der, som også fru Grethe Philip sagde, dækker over ufatteligt mange misforståelser og manglende gennemlæsning af lovgivningen. Jeg skal ikke gå i detaljer med, hvad der blev sagt, men til fru Tove Jørgensen vil jeg gerne sige noget om en af de ting, hun nævnte, nemlig spørgsmålet om de hjemmegående ægtefæller. Der er ingen ændring i det, hverken i henseende til den foregående lovgivning eller til den tidligere lovgivning; det er nøjagtig det samme, som har været gældende hele tiden. Jeg synes, man skulle kende loven, før man kommer med en lang række postulater.

Må jeg så endnu en gang svare på bemærkningen om Rudolph Berghs hospital og Øresundshospitalet. Socialstyrelsen har ikke godkendt noget af disse hospitaler til plejehjem, og de vil heller ikke blive godkendt, således som de ser ud, det kan jeg garantere fru Tove Jørgensen for, eller sådan som de har set ud – jeg kender ikke deres nuværende tilstand. Jeg synes, man skal lade være med at komme med en lang række udtalelser her, som ikke er andet end postulater.

Til det første, hr. Jørgen Junior sagde, vil jeg overlade besvarelsen til fru Inge Fischer

Møller. Det virkede lidt forvirrende. I øvrigt talte hr. Jørgen Junior meget om forvirring, men bidrog selv ganske kolossalt til den ved at inddrage forskellige spørgsmål vedrørende pensionisters forhold, bl. a. et skriftligt spørgsmål om betaling for plejehjem, i denne sag. Jeg mener ikke, det hører hjemme her, men i en almindelig debat i socialudvalget, som vi jo også har omkring pensionisternes forhold.

Til fru Nathalie Lind. Jeg er enig i, at spørgsmålet om de hospitalsindlagte patienter er noget, der skal løses hurtigt, men jeg har i bemærkningerne til lovforslag nr. 51 skrevet, at der vil blive givet kommunerne meddelelse om lovforslagets fremsættelse for folketetinget, således at de i højere grad end nu kan være opmærksomme på mulighederne for at yde hjælp til huslejeudgifter, og vi vil også gøre kommunerne opmærksom på den positive holdning, der er fra folketingets side til sagen.

Fru Lis Starcke spurgte til pensionsreformen. Der kan jeg sige, at det stadig væk er regeringens agt at fremkomme med en redegørelse i slutningen af denne folketingssamling om en pensionsreform og så i næste folketingssamling på baggrund af debatten her i tinget at fremsætte lovforslag til en pensionsreform.

Fru Ebba Strange spurgte, om vi helt havde opgivet planerne om en efterlønsordning, således som vi kom ind på den under valgkampen. Det har vi bestemt ikke, den indgår i de overvejelser, som vi har i forbindelse med den store pensionsreform. Dette her er ikke den store pensionsreform, det er et lille led i pensionsreformarbejdet, og efterlønsordningen er absolut ikke noget, der er opgivet fra socialdemokratiets og regeringens side.

Jeg kan ikke konkret oplyse, hvor meget de ældre kan spare op, når de ligger på en afdeling på hospitalerne, men man må være opmærksom på, at hvis de ligger der et år – hvad jeg er enig i er alt for længe – eller måske endnu længere, kan der blive sparet nogle tusinde kroner op.

Må jeg slutte med at sige til fru Tove Jørgensen, at hun skulle lige gøre sig bekendt med nogle af sine egne partifællers udtalelser om, at det er urimeligt, at mange pensionister kan ligge på hospital og spare penge op, mens de er der.

Inge Fischer Møller (S):

Den første bemærkning er til hr. Jørgen Ju-

[Inge Fischer Møller.]

nior. Det er ind imellem mægtig hyggeligt at få den opgave at give gode råd, og det bedste råd at give, før et lovforslag skal behandles, er vel egentlig at læse forslaget igennem.

For det første står det klart og tydeligt i lovforslag nr. L 51, at der er tale om en merudgift, ikke om en besparelse, og for det andet at lovforslaget ikke kun vedrører mænd, men både mænd og kvinder.

Dernæst har jeg en enkelt bemærkning til fru Tove Jørgensen. Fru Tove Jørgensen sagde, at jeg havde erklæret mig tilfreds med det foreliggende lovforslag. Det har jeg ikke sagt. Jeg sagde, jeg kunne tilslutte mig lovforslag nr. L 51, og deri er der en forskel. Det forslag, vi behandler nu, giver en kortsigtet løsning. Så nævnte fru Tove Jørgensen SIDs pensionsforslag, som jeg måske nok kender bedre end fru Tove Jørgensen, da jeg selv har været med til at udarbejde det. Men jeg er da glad for interessen og kan sige, hvis det skulle være undgået fru Tove Jørgensens opmærksomhed, at da vi i begyndelsen af december måned sidste år behandlede lovforslaget, stillede jeg spørgsmål om, hvor SIDs pensionsforslag var blevet af, og jeg har mundtligt fået bekræftet, at det vil indgå i den mere langsigtede løsning, når vi får pensionsreformen, og det skal glæde mig.

Men så vil jeg godt komme med endnu en tilføjelse. Det ser jo ud til, at fru Tove Jørgensen er mægtig interesseret i fagbevægelsens interne forhold. Det glæder mig, det er jeg også, og derfor vil jeg godt komme med et tilbud, som måske kan berolige fru Tove Jørgensen.

For 3 år siden havde SID kongres, og på en kongres kommer vore afdelinger rundt omkring i landet med forskellige forslag. Der var mange forslag med ønsker og krav om, at man skulle nedsætte den generelle pensionsalder med 2 år, altså fra 67 til 65. Der var dengang ingen krav om, at det generelle økonomiske grundlag skulle hæves. Det vil sige, at SIDs officielle holdning på kort sigt er tilgodeset, i og med at dette forslag er fremsat. Men den langsigtede løsning er ikke afklaret endnu, og dér skal jeg nok vide at varetage SIDs interesser og er glad for, at jeg på forhånd har fået tilsagn om støtte fra fru Tove Jørgensen.

Jørgen Junior (FP):

Det er naturligvis meget, meget godt, når man er autoritetstro, og når man stoler på alt det, der står på papiret. Det er da ganske rig-

tigt, at der står, at de har de og de økonomiske konsekvenser. Jeg er sikker på, at fru Inge Fischer Møller er ganske overbevist om, at det er rigtigt. Men sidste gang da der var en besparelse på dette område med hensyn til plejepatienterne på 29 mill. kr., kunne vi i hvert tilfælde uimodsagt påpege, at det højst troligt var blevet noget i retning af 7 mill. kr. eller 10 mill. kr. Der er ikke efter min bedste overbevisning tale om – og det er jeg da heldigvis ikke den eneste der mener – at forslaget om førtidspensionering har de økonomiske konsekvenser, som man er gået ud fra fra socialministeriets side. Det er selvfølgelig rart at se en partitro socialdemokrat. Det kan da godt være, det kan styrke, men efter min mening holder de tal overhovedet ikke. Der er tale om, at der er folk, der højst troligt vil komme til at gå ned i realindtægt. Det diskuterede vi sidste gang. Hvis fru Inge Fischer Møller gerne vil diskutere det igen, så for min skyld gerne.

Tove Jørgensen (DKP):

Der står i bemærkningerne til lovforslaget til pkt. 12 og 14, at det ved forslaget fra socialministerens side sikres, at pensionister, der under indlæggelse på sygehus modtager nedsat pension ud over beløbet til personlige fornødenheder, kan få udbetalt et beløb til dækning af udgifter til husleje og andre faste udgifter, der har betydning i forhold til opretholdelse af boligen. Og lidt længere nede står der, at det kun kan ydes til enlige pensionister, idet et evt. samliv osv. ophører.

Det vil altså sige, at man fastholder, at pensionen fortsat ikke skal være en ret, når man er indlagt på hospital, og det er det, vi ønsker at fastholde: retten til at modtage pension skal fastholdes lige til den dag, man bliver indlagt på plejehjem. Hvis jeg har misforstået det, vil jeg meget gerne korrigeres igen, men det ser ikke ud til det af det, der står her.

Så siger ministeren noget om, at det er nogle postulater, jeg kommer med angående venteaftdelingerne. Det er ikke desto mindre en kendsgerning, at disse venteaftdelinger er godkendt af socialstyrelsen, og det vil fortsat glæde mig meget, hvis det ikke går videre og det ikke lykkes at opretholde de forhold, der nu ligesom er lagt op til.

Fru Inge Fischer Møller nævner, at jeg interesserer mig for fagbevægelsens interne forhold. Jeg vil sige det på den måde, at det forslag, jeg henviser til, er et, der er tilsendt folke-

[Tove Jørgensen.]

tinget af SID, og der er ikke kommet andre forslag frem fra SID siden den tid på officiel vis. Derfor må jeg henholde mig til det, og jeg må stadig væk fortolke det sådan, at det må være SIDs langsigtede mål, man her har ønsket at meddele til offentligheden. Jeg vil meget gerne støtte mange af de tanker, der er i det forslag, og jeg vil også meget gerne komme og besøge SID og høre deres tanker om det. Men det er da bare beklageligt, hvis man under hensyn til den nuværende situation eventuelt indskrænker sine krav og ligesom laver selvjustits; men det synes jeg nu heller ikke behøver at være tilfældet.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg går ud fra, at fru Tove Jørgensen kan fremlægge socialstyrelsens skrivelse for mig, eller at disse ord bliver tilbagekaldt her fra tingets talerstol.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg har ikke socialstyrelsens skrivelse, men jeg har, den første dag vi kom her i folketinget, bedt om at få underretning om, hvorledes det forholdt sig, fordi jeg har fået at vide, at det er godkendt fra 1. januar 1977. Jeg vil meget gerne have det dementeret, hvis det ikke er tilfældet.

(Kort bemærkning).

Inge Fischer Møller (S):

Igen til hr. Jørgen Junior. Vi behøver jo ikke at stå her i salen og regne, men det kan blive spændende at høre, hvordan hr. Jørgen Junior vil argumentere imod de beregninger, der er nævnt til lovforslaget, når nu vi kommer i gang med udvalgsarbejdet.

For at undgå misforståelser vil jeg godt lige komme med en enkelt bemærkning endnu til fru Tove Jørgensen. Jeg nævnte, at det forslag, der var fremsendt, indgik i den langsigtede målsætning for SID, og jeg vil understrege, at det indgår også i socialdemokratiets langsigtede målsætning.

(Kort bemærkning).

Jørgen Junior (FP):

I socialudvalget vil jeg meget gerne tale videre med fru Inge Fischer Møller. Jeg kan måske bare lige her gentage for at vise, at

andre har samme opfattelse som jeg, at i det brev fra Folkepensionistforeningernes Kontaktudvalg, som jeg tidligere nævnte, skriver man også klart og tydeligt, at det er beklageligt med disse mange besparelsesforanstaltninger. Det lyder yndigt, det, der står i forslaget, men efter min mening er der ikke meget hold i det.

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

I 1953 fremsatte socialdemokratiet et forslag om tryghed i alderdommen, hvori det hed, at man inden for en 30-årig periode ville sørge for, at der opnåedes $\frac{2}{3}$ af gennemsnitslønnen til pensionister. Derfor kunne jeg godt tænke mig at få at vide, hvad »langsigtet« betyder i socialdemokratisk terminologi.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om lodsvæsenet.

(Lovforslag nr. L 17. Fremsat 2/3 77).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Auken (S):

Dette lovforslag genfremsættes uændret af forsvarsministeren, og jeg skal i den anledning på samtlige partiers vegne meddele, at vi ønsker at fortsætte arbejdet i arbejdsmarkedsudvalget med henblik på at finde en løsning på de problemer, der er omhandlet i forslaget. Jeg kan derfor på samtlige partiers vegne sige, at vi ikke ved denne lejlighed ønsker en debat om substansen i forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Erlendsson):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til ar-